

2016 m. gegužės 12 d., ketvirtadienis

P8_TA(2016)0220

Džibutis**2016 m. gegužės 12 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Džibučio (2016/2694(RSP))**

(2018/C 076/06)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į savo ankstesnes rezolucijas dėl Džibučio, įskaitant 2013 m. liepos 4 d. rezoluciją dėl padėties Džibutyje ⁽¹⁾ ir 2009 m. sausio 15 d. rezoluciją dėl padėties Afrikos Kyšulyje ⁽²⁾,
- atsižvelgdamas į 2014 m. birželio 19 d. patvirtintą Džibučiui skirtą nacionalinę orientacinę programą, finansuojamą 11-ojo Europos plėtros fondo lėšomis,
- atsižvelgdamas į Europos išorės veikslių tarnybos (EIVT) atstovo 2016 m. balandžio 12 d. ir 2015 m. gruodžio 23 d. pareiškimus,
- atsižvelgdamas į vyriausiosios įgaliotinės Federicos Mogherini deklaraciją Europos Sąjungos vardu, paskelbtą 2016 m. gegužės 3 d. Pasaulinės spaudos laisvės dienos proga,
- atsižvelgdamas į ES regioninės politikos partnerystę vardan taikos, saugumo ir vystymosi Afrikos Kyšulyje,
- atsižvelgdamas į Tarptautinį pilietinių ir politinių teisių paktą,
- atsižvelgdamas į Konvenciją prieš kankinimą ir kitokį žiaurų, nežmonišką ar žeminantį elgesį ar baudimą,
- atsižvelgdamas į Konvenciją dėl visų formų diskriminacijos panaikinimo moterims,
- atsižvelgdamas į Afrikos žmogaus ir tautų teisių chartiją, kurią Džibutis ratifikavo,
- atsižvelgdamas į Jungtinių Tautų Maisto ir žemės ūkio organizacijos (FAO) veiksmus ir pranešimus dėl Džibučio,
- atsižvelgdamas į 2016 m. balandžio 10 d. Afrikos Sąjungos rinkimų stebėjimo misijos, stebėjusios prezidento rinkimus, preliminarį išvadą;
- atsižvelgdamas į Tarptautinio baudžiamojo teismo Romos statutą, kurio šalimi jis yra nuo 2003 m.,
- atsižvelgdamas į pagrindų susitarimą, kurį 2014 m. gruodžio 30 d. pasirašė valdančioji koalicija Sąjunga už prezidentinę daugumą (UMP) ir opozicinių partijų koalicija Nacionalinio gelbėjimo sąjunga (USN), kurio tikslas – remti taiką ir demokratišką nacionalinę politiką,
- atsižvelgdamas į Džibučio Ministrų Tarybos 2015 m. lapkričio 24 d. priimtą dekretą Nr. 2015-3016 PR/PM, kuriuo nustatomos ypatingos saugumo priemonės po 2015 m. lapkričio 13 d. Paryžiuje įvykdytų išpuolių,
- atsižvelgdamas į 1948 m. Visuotinę žmogaus teisių deklaraciją,
- atsižvelgdamas į Afrikos žmogaus ir tautų teisių chartijos protokolą dėl moterų teisių Afrikoje,
- atsižvelgdamas į 2000 m. birželio 23 d. pasirašytą ir 2010 m. birželio 22 d. peržiūrėtą Kotonu susitarimą,

⁽¹⁾ OL C 75, 2016 2 26, p. 160.

⁽²⁾ OL C 46 E, 2010 2 24, p. 102.

2016 m. gegužės 12 d., ketvirtadienis

- atsižvelgdamas į 1992 m. Džibučio Respublikos konstituciją, kurioje pripažįstamos pagrindinės laisvės ir pagrindiniai gero valdymo principai,
  - atsižvelgdamas į Afrikos Sąjungos rinkimų stebėjimo ir stebėsenos misijų gaires,
  - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 135 straipsnio 5 dalį ir 123 straipsnio 4 dalį,
- A. kadangi nuo 1999 m. Ismail Omar Guelleh buvo Džibučio prezidentas ir 2016 m. balandžio mėn. triuškinančiai laimėjus rinkimus, surinkęs 87,1 proc. balsų – šią pergalę kritikavo opozicijos partijos ir teisių gynimo grupės dėl to, kad ji buvo pasiekta politinėmis represijomis; kadangi kai kurie opozicijos kandidatai boikotavo rinkimus 2005, 2011 ir 2016 m.; kadangi Prezidentas Guelleh įtikino Nacionalinę Asamblėją 2010 m. pakeisti Konstituciją, paskelbęs, kad jis nebus kandidatas 2016 m. rinkimuose, kad galėtų būti kandidatu trečiajam kadencijai 2011 m.; kadangi po to surengti pilietinės visuomenės protestai buvo užgniaužti;
- B. kadangi dėl savo išskirtinės padėties Adeno įlankoje Džibutis tapo strategiškai svarbiu užsienio karinėms bazėms ir yra laikomas kovos su piratavimu ir terorizmu centru;
- C. kadangi dešimt Džibučio moterų Paryžiuje paskelbė bado streiką reikalaudamos atlikti tarptautinį Džibučio moterų žagavimo tyrimą, keturios iš streikuojančiųjų teigė pačios buvusios išprievartautos, o kita 30 metų moteris Fatou Ambassa badavo minėdama jos pusseserės Halimos, kuri 2003 m. būdama 16 metų buvo grupės asmenų žaginama iki mirties, atminimą; kadangi aštuonios iš šių moterų tęsė protestą devyniolika dienų – nuo 2016 m. kovo 25 d. iki balandžio 12 d., o kitos dešimt moterų Briuselyje pasekė jų pavyzdžiu; kadangi Džibučio valdžios institucijos jų kaltinimus atmeta; kadangi moterys tapo Džibučio kariuomenės ir Vienybės ir demokratijos atkūrimo fronto (FRUD-armé) konflikto įkaitėmis; kadangi 1993 m. įsteigtas Džibučio moterų komitetas (pranc. *Comité des Femmes Djiboutiennes Contre le Viol et l'Impunité* (COFEDVI)) iš maždaug 20 pateiktų skundų užregistravo 246 kareivių vykdyto išžagavimo atvejus;
- D. kadangi jokia ES rinkimų stebėjimo misija nebuvo pakviesta stebėti rinkimų, o ES pasiūlymą dėl rinkimų ekspertų misijos Džibučio valdžios institucijos atmetė; kadangi Afrikos Sąjungos rinkimų stebėjimo misija rekomenduoja įsteigti nepriklausomą rinkimų komisiją, kuri būtų atsakinga už rinkimų eigą, įskaitant preliminarių rezultatų paskelbimą;
- E. kadangi trys opozicijos kandidatai – Omar Elmi Khaireh, Mohamed Moussa Ali ir Djama Abdourahman Djama užginčijo 2016 m. balandžio mėn. rinkimų rezultatus dėl to, kad jie buvo neskaidrūs ir neatspindėjo Džibučio žmonių valios; kadangi vietos žmogaus teisių gynimo organizacijos rinkimų rezultatų nepripažino; kadangi opozicijos politinė erdvė tebėra labai siaura, o jos saviraiškos laisvė ribojama; kadangi policijos pajėgos ir saugumo tarnybos griežtai kontroliuoja šalį, teismai yra silpni ir palankūs vyriausybei; kadangi opozicijos lyderiai buvo nuolat kalinami ir bauginami, taip pat įtariama, kad jie buvo ir kankinami; kadangi įtariama, jog kariuomenei buvo nurodyta pašalinti opozicijos atstovus iš kai kurių balsavimo vietų, kad į balsavimo urnas būtų pridėta suklastotų balsavimo biuletenių, o kiti rajonai, kaip antai Ali-Sabieh, buvo kontroliuojami karinės valdžios; kadangi dar prieš oficialiai paskelbiant rinkimų rezultatus Prezidentas Guelleh surengė kariuomenės apdovanojimo už jos indėlį į rinkimus šventę; kadangi Afrikos Sąjunga išreiškė apgailėstą dėl daugelio pažeidimų (įrašų nebuvimo, rezultatų nepaskelbimo ir to, kad balsai nebuvo skaičiuojami viešai);
- F. kadangi 2015 m. gruodžio 31 d., iš Parlamento pašalinus opozicijos narius, įstatymas, kuriuo 2015 m. lapkričio mėn. įvesta nepaprastoji padėtis, buvo panaudotas apriboti asmens laisvės ir malšinti opozicijos aktyvistus, žmogaus teisių gynėjus, profesinių sąjungų veikėjus ir žurnalistus;

2016 m. gegužės 12 d., ketvirtadienis

- G. kadangi 2014 m. gruodžio 30 d. valdančioji koalicija UMP pasirašė pagrindų susitarimą su opozicijos koalicija USN, kuriame numatyta atlikti Nepriklausomos nacionalinės rinkimų komisijos (*pranc. Commission Électorale Nationale Indépendante*) reformą, įsteigti jungtinį parlamentinį komitetą, padaryto trumpojo ir vidutinės trukmės laikotarpio reformas; kadangi Jungtinis parlamentinis komitetas įsteigtas 2015 m. vasario mėn., tačiau nepateiktas nė vienas iš svarbiausių teisės aktų projektų (pvz., įstatymo dėl nepriklausomos bendros rinkimų komisijos sukūrimo ir įstatymo dėl politinių partijų teisių ir pareigų); kadangi 2015 m. rugpjūčio 26 d. Džibučio valdžios institucijos pranešė, kad rinkimų komisijos reforma nebus atlikta;
- H. kadangi Džibutyje nėra privačių televizijos ar radijo stočių, o valdžios institucijos atidžiai stebi opozicijos interneto svetaines ir nuolat blokuoja žmogaus teisių organizacijų interneto svetaines ir socialinės žiniasklaidos priemones; kadangi vyriausybei priklauso pagrindinis dienraštis „La Nation“ ir nacionalinis transliuotojas „Radiodiffusion-Télévision de Djibouti“, kurie taiko vidinę cenzūrą; kadangi 2015 m. organizacija „Freedom House“ paskelbė, kad Džibučio spauda nėra laisva; kadangi Džibutis užima 170 vietą (iš 180 šalių) pasauliniame 2015 m. spaudos laisvės sąvade, sudarytame organizacijos „Žurnalistai be sienų“; kadangi per visą UMP koalicijos valdymo laiką buvo nuolat varžomos opozicijos partijos ir aktyvistai, daug partijų aktyvistų ir žurnalistų, įskaitant BBC reporterį per 2016 m. prezidento rinkimų kampaniją, buvo paduoti į teismus; kadangi 2016 m. sausio 19 d. teismo sprendimu buvo uždarytas pagrindinis opozicijos laikraštis „L'Aurore“; kadangi vis dar nesukurta Nacionalinė ryšių komisija, turėjusi būti įsteigta 1993 m.;
- I. kadangi ypač 2012 m. Mablas regione nusirito savavališkų įtariamų FRUD-armėnarių suėmimų banga;
- J. kadangi įtariama, jog Buldugo vietovėje 2015 m. gruodžio 21 d. valdžia nužudė mažiausiai 27 žmones ir daugiau kaip 150 sužeidė per kultūros renginį, nors Džibučio vyriausybė pabrėžia, kad žuvusiųjų buvo vos septyni; kadangi policija taip pat vėliau įsiveržė į patalpas, kuriose rinkosi opozicijos lyderiai, nemažai opozicijos lyderių sužeidė, o du žymius opozicijos lyderius (USN generalinį sekretorių Abdourahmaną Mohammedą Guelleh ir Hamoudą Abdi Souldaną) įkalino nepateikusi jiems jokių kaltinimų; kadangi abu buvo išlaisvinti likus vos kelioms dienoms iki prezidento rinkimų, o pirmajam iš jų pateikti baudžiamieji kaltinimai; kadangi profesinės sąjungos lyderis ir žmogaus teisių gynėjas Omar Ali Ewado buvo sulaikytas ir nuo 2015 m. gruodžio 29 d. iki 2016 m. vasario 14 d. kalintas vienuoliete už žudynių aukų ir vis dar laikomų dingusiais asmenų sąrašo paskelbimą; kadangi jo advokatas taip pat buvo suimtas oro uoste; kadangi opozicijos narį ir Džibučio žmogaus teisių lygos (LDDH) generalinį sekretorių Saidą Housseiną Roblehą sužalojo Džibučio policijos kulkos ir šiuo metu jis yra tremtyje Europoje;
- K. kadangi kalinimo sąlygas Džibučio kalėjimuose kelia didžiulį nerimą;
- L. kadangi po 2015 m. lapkričio 13 d. teroro išpuolių Paryžiuje Džibučio ministrų taryba 2015 m. lapkričio 24 d. priėmė dekretą Nr. 2015-3016 PR/PM, kuriuo, kaip kovos su terorizmu priemonė, viešosiose vietose uždrausti susirinkimai ir susibūrimai;
- M. kadangi Džibutyje netaikomi teisės aktai dėl kovos su smurtu šeimoje ir situoktinio prievarta; kadangi valdžios institucijos informavo JT Moterų diskriminacijos panaikinimo komitetą, kad suvokia savo mėginimų kovoti su smurtu dėl lyties spragas; kadangi 98 proc. moterų Džibutyje yra patyrusios įvairaus pobūdžio moterų lyties organų žalojimą, nors jis neteisėtas nuo 2005 m.;
- N. kadangi, Pasaulio banko duomenimis, per 23 proc. Džibučio žmonių gyvena ypač dideliame skurde, o 74 proc. jų gyvena už mažiau nei 3 USD per dieną; kadangi dėl aukštų maisto kainų, vandens trūkumo, klimato kaitos ir sumažėjusių ganyklų plotų Džibutyje išaugo maisto stygiaus problema; kadangi Džibutis gauna dalį 79 mln. EUR dydžio ES pagalbos paketo Somalio pusiasalio regiono valstybėms, nukentėjusioms nuo reiškinių „El Niño“, paramos;

2016 m. gegužės 12 d., ketvirtadienis

- O. kadangi pagarba žmogaus teisėms, demokratiniais principams ir teisinei valstybei yra pats AKR ir ES partnerystės pagrindas ir esminis Kotonu susitarimo elementas; kadangi ES turėtų nedelsdama ištraukti į aktyvesnį politinį dialogą su Džibučiu pagal Kotonu susitarimo 8 straipsnį;
- P. kadangi šiuo metu pagal ES nacionalinę orientacinę programą Džibučiui iš 11-ojo Europos plėtros fondo skirtas 105 mln. EUR dydžio ES dvišalis finansavimas – daugiausia vandens ir sanitarinių sąlygų, taip pat maisto ir mitybos saugumo reikmėms; kadangi 2013–2017 m. Džibučiui numatyta skirti 14 mln. EUR pagal ES paramos Somalio pusiasalio regionui iniciatyvą, kad bendruomenės būtų pajėgios atsilaikyti prieš sausras;
- Q. kadangi šiuo metu Džibutyje glaudžiasi daugiau nei 15 000 pabėgėlių iš Somalio ir Eritrėjos bei dar apie 8 000 pabėgėlių iš Jemeno; kadangi moterims ir mergaitėms pabėgėlių stovyklose gresia smurtas dėl lyties; kadangi Komisija teikia pagalbą, pvz., gyvybės gelbėjimo paslaugas, ir finansinę pagalbą bendruomenėms, kurios rūpinasi pabėgėlių stovyklomis;
1. reiškia susirūpinimą dėl sulėtėjusio demokratizacijos proceso Džibutyje – padėtis pablogėjo parlamentui parengus Džibučio konstitucijos nuostatų dėl prezidento kadencijos apribojimų pakeitimus – taip pat dėl pranešimų apie opozicijos narių persekiojimą ir neprileidimą prie balsavimo vietų; pabrėžia, jog svarbu, kad rinkimai būtų teisingi ir kad jų metu nebūtų bauginama;
  2. ragina nuodugniai ištirti rinkimų proceso ir 2016 m. rinkimų Džibutyje skaidrumą; pakartoja ES raginimą paskelbti 2013 m. ir 2016 m. rinkimų rezultatus iš kiekvienos balsavimo vietos;
  3. griežtai smerkia, kaip įtariama, Džibučio kareivių vykdytus civilių gyventojų prievartavimus, apie kuriuos pranešė įvairios nevyriausybinės organizacijos (NVO) ir į kuriuos dėmesys atkreiptas bado streiko akcijomis, ir ragina Džibučio valdžios institucijas nuodugniai ištirti pirmiausia kariškių veiksmus bei užkirsti kelią nebaudžiamumui; ragina Jungtines Tautas atlikti žmogaus teisių padėties Džibutyje – pirmiausia moterų padėties šalyje – tyrimą; pažymi, kad tvirtai solidarizuojasi su bado streiką Prancūzijoje ir Belgijoje šiuo metu paskelbusiomis Džibučio moterimis;
  4. smerkia armijos ir policijos kišimąsi į demokratinius procesus ir pakartoja, kad nepaprastai svarbu atlikti nuodugnų ir skaidrų rinkimų proceso tyrimą; reiškia susirūpinimą dėl to, jog panašu, kad Prezidentas ketina pirma laiko švęsti savo pergalę 2016 m. balandžio mėn. rinkimuose; primena, kad Džibutis yra Konvencijos prieš kankinimą ir kitokį žiaurų, nežmonišką ar žeminantį elgesį ar baudimą šalis, taip pat kad Džibučio konstitucijos 16 straipsnyje pažymima, jog nė vienas asmuo negali būti kankinamas arba patirti netinkamo ar žiauraus, nežmoniško, menkinamo ar žeminamo elgesio; ragina Džibutį nuodugniai ištirti įtarimus kankinimu ir netinkamu elgesiu bei užtikrinti, kad kaltininkai būtų patraukti baudžiamojon atsakomybė ir, jei būtų nuteisti, jiems būtų skirta tinkama bausmė, o aukos gautų deramą kompensaciją, taip pat parengti nepriklausomą įtarimų netinkamu elgesiu tyrimo mechanizmą;
  5. apgailestauja dėl Džibučio valdžios institucijų sprendimo nereformuoti Nacionalinės rinkimų komisijos, kurios reforma numatyta 2014 m. gruodžio 30 d. pasirašytame pagrindų susitarime, ir ragina jas glaudžiai bendradarbiauti su opozicija, siekiant užtikrinti teisingesnę ir skaidresnę rinkimų procesą;
  6. primena Džibučio valdžios institucijoms, kad pagal Afrikos Sąjungos rinkimų stebėjimo ir monitoringo misijų gaires jos yra įsipareigojusios apsaugoti žurnalistus, smerkia elgesį su žurnalistais ir primena Džibučio valdžios institucijoms spaudos laisvės ir teisės į teisingą bylos nagrinėjimą svarbą; ragina Džibučio valdžios institucijas pateikti pagrįstą elgesio su žurnalistais paaiškinimą; griežtai smerkia opozicijos lyderių, žurnalistų ir nepriklausomų žmogaus teisių aktyvistų persekiojimą ir kalinimą nepateikus kaltinimų, kuris buvo vykdomas rengiantis prezidento rinkimams; ragina Džibučio valdžios institucijas nutraukti politinių oponentų ir žurnalistų represijas ir išlaisvinti visus, kurie buvo sulaikyti dėl politinių priekasčių arba už tai, kad naudojosi žiniasklaidos laisve; ragina Džibučio valdžios institucijas peržiūrėti šalies teisės aktus dėl nepaprastosios padėties, kad jie visapusiškai atitiktų tarptautinės teisės nuostatas;

2016 m. gegužės 12 d., ketvirtadienis

7. smerkia tai, kad Džibutyje stokojama nepriklausomos spaudos, taip pat vyriausybę kritikuojančių interneto svetainių stebėseną ir cenzūrą; apgailestauja, kad valstybės valdoma žiniasklaida taiko savicenzūrą; ragina Džibučio vyriausybę suteikti FM bangų transliacijos licencijas visoms nepriklausomoms žiniasklaidos tarnyboms, kurios dėl jų kreipiasi; ragina vyriausybę leisti užsienio žurnalistams nevaržomai atvykti į šalį, kad jie galėtų saugiai ir objektyviai dirbti savo darbą; ragina Džibučio vyriausybę įkurti nacionalinę komunikacijos komisiją ir leisti vykdyti nepriklausomas privačias transliacijas;
8. apgailestauja dėl žuvusiųjų per 2015 m. gruodžio 21 d. įvykusią kultūrinę ceremoniją, taip pat dėl po to vykdyto žmogaus teisių gynėjų ir opozicijos narių sulaikymo ir persekiojimo; reiškia užuojautą aukų šeimoms ir ragina atlikti visapusišką nepriklausomą tyrimą, siekiant nustatyti ir baudžiamojon atsakomybėn patraukti atsakinguosius; pakartoja, kad smerkia savavališkus sulaikymus ir ragina gerbti ginamųjų teises;
9. ragina Džibučio valdžios institucijas užtikrinti nacionaliniais ir tarptautiniais susitarimais, kuriuos yra pasirašęs Džibutis, pripažintą pagarbą žmogaus teisėms, taip pat saugoti pilietines ir politines teises bei laisves, įskaitant teisę į taikias demonstracijas ir žiniasklaidos laisvę;
10. ragina vyriausybę toliau rengti mokymus policijos ir kitų tarnybų pareigūnams, siekiant taikyti Prekybos žmonėmis prevencijos aktą, dėti daugiau pastangų, kad prekiautojai žmonėmis stotų prieš teismą, ir apie prekybos žmonėmis problemą išsamiau informuoti teismines, teisėkūros ir administracines valdžios institucijas, pilietinę visuomenę ir šalyje veikiančias NVO bei visuomenę;
11. ragina užtikrinti, kad moterys ir vyrai Džibutyje būtų lygūs prieš įstatymą, ir primena valdžios institucijoms, kad jos yra pasirašiusios Konvenciją dėl visų formų diskriminacijos panaikinimo moterims;
12. teigiamai vertina Džibučio vyriausybės veiksmus siekiant užkirsti kelią paplitusiai moterų lyties organų žalojimo praktikai, tačiau norėtų matyti didesnę pažangą;
13. ragina valdžios institucijas suteikti NVO atstovams galimybę patekti į Oboko (Obock), Tadžuralo (Tadjoural) ir Dichilo (Dikhil) rajonus;
14. prašo civilinių ir karinių institucijų per policijos ir kariuomenės operacijas šiaurinėje šalies dalyje elgtis kuo nuosaikiau ir nenaudoti jokio smurto prieš civilius gyventojus ir civilių gyventojų nenaudoti kaip karinių stovyklų apsaugos;
15. pažymi, kad ketina atidžiai stebėti padėtį Džibutyje ir siūlyti ribojamąsias priemones, jei būtų pažeistas 2000 m. Kotonu susitarimas, ypač jo 8 ir 9 straipsniai; ragina Komisiją taip pat atidžiai stebėti padėtį;
16. ragina Europos išorės veiksmų tarnybą, Komisiją ir jų partnerius bendradarbiauti su Džibučio atstovais rengiant ilgalaikę politinę reformą, kurią turėtų ypač paskatinti jau anksčiau užsimezges stiprus ryšys, nes Džibutis atlieka ypač svarbų vaidmenį kovojant su terorizmu ir piratavimu regione, taip pat leisdamas savo teritorijoje veikti karinei bazei ir prisidėdamas prie stabilumo regione;
17. ragina Komisiją toliau remti nepriklausomas organizacijas ir pilietinę visuomenę, pirmiausia kuo greičiau paskelbiant konkursą vadovaujantis Europos demokratijos ir žmogaus teisių rėmimo priemone;
18. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Džibučio vyriausybei, Afrikos Sąjungos institucijoms, Tarpvyriausybinei vystymo institucijai, Arabų lygai, Islamo bendradarbiavimo organizacijai, Komisijos pirmininko pavaduotojai ir Sąjungos vyriausiajai įgaliotinei užsienio reikalams ir saugumo politikai, taip pat ES valstybėms narėms ir AKR ir ES jungtinės parlamentinės asamblėjos pirmininkams.